

Total Pages : 2

End Semester Examination of Semester-I, 2015

Subject : SANSKRIT (PG)

Paper : SAN-102 (Theory)

Full Marks : 40

Time : 2 Hrs

*The figures in the margin indicate the marks
corresponding to the question*

*Candidates are requested to give their answers
in their own word as far as practicable.*

Illustrate the answers wherever necessary.

1. वेदस्य मन्त्रभागानां प्रामाण्यमस्ति वा न वेत्ति सायणदिशा प्रतिपाद्यताम्।

10

अथवा

वेदाः पौरुषेया अपौरुषेयाः वेत्ति विषयमवलम्ब्य कञ्चिन्निबन्धं विरचय।

2. अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः मन्त्रयोः देवनागरीलिप्या संस्कृतभाषया
च व्याख्या कार्या-

2x5=10

- a) श्रेयश्च प्रेयश्च मनुष्यमेत-

स्तौ सम्परीत्य विविनक्ति धीरः।

श्रेयो हि धीरोऽप्रेयसो वृणीते

प्रेयो मन्दो योगक्षेमाद् वृणीते॥

- b) न साम्परायः प्रतिभाति बालं

प्रमाद्यन्तं वित्तमोहेन मूर्खम्।

अयं लोको नास्ति पर इति मानी

पुनः पुनर्वशमापद्यते मे॥

c) उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।
क्षुरस्य धारा निश्चिन्ता दूरत्यया
दुर्गं पथस्तत् कवयो वदन्ति ॥

d) श्रवणायापि बहुभिर्यो न लभ्यः
शृण्वन्तोऽपि शृण्वन्तोऽपि बहवो यं न विदयुः ।
आश्चर्यो वक्ता कुशलोऽप्य कुशलीस्व लब्ध्वा-
श्चर्यो ज्ञाता कुशलानुशिष्टः ।

अथवा

वररूपेण नचिकेतसा प्रार्थितस्य आत्मतत्त्वस्य स्वरूपं निरूपयताम् ।

3. निम्नोद्धृतेषु निरुक्तवचनेषु द्वयोरेव व्याख्या करणीया- 2x7

- उच्चावचाः पदार्थाः भवन्तीति गार्ग्यः ।
- विशयवत्यो हि वृत्तयो भवन्ति ।
- भावप्रधानमाख्यातं सत्त्वप्रधानानि नामानि ।
- न निर्बद्धा उपसर्गा अर्थान्निराहुरिति शाकटायनः ।

4. यास्काचार्यमनुसृत्य निम्नोद्धृतेषु कयोश्चिद् द्वयोः पदयोः निर्वचनं संस्कृतभाषया
देवनागरीलिप्या च क्रियताम् - 3x2
मेघः, उदकः, वृक्षः, अश्वः